

De Vale clausilia, *Clausilia bidentata* (Ström, 1765): nieuw in Drenthe

[Verslagen van onderzoek en excursies i.h.k.v. het Atlasproject Nederlandse Mollusken 13]

door

H.J. Kwant, H. Wallbrink & R.H. de Bruyne

Op zaterdag 27 november 1999 maakten twee 'malaco-chauvinistische' Randstedelingen (mensen uit de Randstad die de mollusken van eigen land voortrekken), te weten: Rykel de Bruyne en Hendrik Wallbrink, een reis naar het Hoge Noorden (Haren). De geplande ontmoeting met gelijkgestemden uit Noord-Nederland, had drie doelen:

1. Kennismaking;
2. Bekijken of in het kader van het Atlasproject Nederlandse Mollusken (ANM) een ANM-regiowerkgroep Drenthe en/of Groningen kon worden opgericht;
3. 'Slakken zoeken'

Over doel 1 kunnen we kort zijn:

'...wat is het goed dat we als NMV-ers eindelijk eens een lange arm uitstrekken naar dit Hoge Noorden, zodat je weet dat onze trouwe en enthousiaste leden daar niet alleen maar op papier bestaan!...' (Kaa, 1981).

Ook voor 2 geldt: doel bereikt. Vanaf 27 november 1999 neemt de eerste auteur de taak van ANM-regiocoördinator voor de provincie Drenthe op zich. Dit houdt in:

- Inventariseren van de eigen regio ('vakken vullen');
- Onderzoek aan/naar de plaatselijke molluskenfauna;
- De verzamelde data beheren en uitwisselen met de landelijke coördinator, de projectgroep en met andere leden van de regio-werkgroep.

Doel 3 tenslotte, is eveneens succesvol bereikt. We troffen diverse interessante soorten aan en ook meteen een echte 'topper'. Het komt immers maar zelden voor dat je meteen een 'nieuwe' soort voor je gebied aantreft. Langs een bosachtig wandelpad met houtwallen nabij het dorp Anloo, ontdekten we onverwacht levende exemplaren van *Clausilia bidentata* (Ström, 1765), oftewel de 'Vale clausilia'. Anders dan je op grond van het verspreidingskaartje in Kerney et al. (1983) zou vermoeden, is deze soort in onze Noordelijke provincies nog nooit aangetroffen. De Boer (1984) meldt één exemplaar uit Friesland, maar dit betreft een leeg aangespoeld huisje. De dichtstbijgelegen bekende vindplaats is Steenwijkerwold in Overijssel (Leg. H.J. Kwant, 23 april 1988). Verder kon in de EIS- en ANM-database, in het kaartstelsel van het Molluskencomité en in de literatuur, geen enkele vondst worden getraceerd. Zoals ook duidelijk blijkt uit Gittenberger et al. (1984), is voor Drenthe *Clausilia bidentata* een geheel 'nieuwe' vondst. Of de soort altijd al in Drenthe aanwezig is geweest, is overigens niet zeker. Opvallend is dat noch Zoer (1971a-b, 1972) noch Van Regteren Altena (1931, 1932) de soort vermelden. Bovendien ontbreekt de soort in collecties waarin zich materiaal van Anloo en omgeving bevindt (zoals de collecties Schepman en Scholten in het ZMA).

Samenvattend: Drenthe heeft er zowel een ANM-regiowerkgroep, als een nieuwe landslakkensoort bij.

Literatuur

- Boer, T.W. de, 1984. *Balea* (*Alinda*) *biplicata* (Montagu, 1803) en *Clausilia* (*Clausilia*) *bidentata* (Ström, 1765) in Friesland. Corresp.-blad Ned. Malac. Ver. No. 221: 1613.
- Gittenberger, E., W. Backhuys & T.E.J. Ripken, 1984. De landslakken van Nederland (tweede druk). Uitg. KNNV. 184pp.
- Kaas, P., 1981. Een nostalgische excursie naar Rottumeroog (en naar de kop van Drente) 11-19 september 1981. Corresp.-blad Ned. Malac. Ver. No. 203: 1188-1196.
- Kerney, M.P., R.A.D. Cameron & J.H. Jungbluth, 1983. Die Landschnecken Nord- und Mitteleuropas. Hamburg. 384pp.
- Regteren Altena, C.O. van, 1931. Bijdragen tot de kennis van de Drentsche molluskenfauna I. Het Mantinger Bosch. De Levende Natuur 10 (februari 1931): 323-327.
- Regteren Altena, C.O. van, 1932. Bijdragen tot de kennis van de Drentsche molluskenfauna II. De verspreiding van de landslakken in het Drentsche gebied. Levende Natuur 8 (dec. '32): 244-247.
- Zoer, J.A., 1971a. Molluskenfauna van het Drenthse district (deel I). Corresp.-blad Ned. Malac. Ver. No. 143: 30-34.
- Zoer, J.A., 1971b. Molluskenfauna van het Drenthse district (deel II). Corresp.-blad Ned. Malac. Ver. No. 145: 55-60.
- Zoer, J.A., 1972. Malacologische notities uit Drenthe. Corresp.-blad Ned. Malac. Ver. No. 146: 88.

ANM-regiowerkgroep Drenthe
Contactpersoon en regio-coördinator:
Henk Jan Kwant
Onnerweg 53
9751 VB Haren
Tel.: 050 5343993
E-mail: hjkwant@compuserve.com